



GUTTORMSGAARDS ARKIV:

Guttorm Guttormsgaard presenterer gjenstander fra sin unike samling

Gjennom hullet: camera obscura

Guttorm Guttormsgaard og Ellef Præstseter

Det sies at mennesker blir født slik: Spedbarnet ser bestemor og bestefar opp-ned. Det liker jeg. Snart går barnet inn i det kollektive blikket, der verden ikke lenger står på hodet. Å sitte i et camera obscura er å se verden med nye øyne, samtidig som dette blikket er helt vanlig, noe felles og opprinnelig.

Camera obscura betyr 'mørkt rom' og er nettopp det: et mørkt rom der et lite hull slipper inn et levende bilde av det som befinner seg på utsiden, opp-ned og speilvendt. Prinsippet har vært kjent lenge: "Allerede i oldtiden var man oppmerksom på de sigdformede lysflekke som under solformørkelser opptrer på bakken under løvverk. Man innså at lysflekke var bilder av den delvis avskyggete solskiven, og at de ble frembrakt av små lysåpninger i løvverket. Arabiske optikere studerte fenomenet systematisk på 900-tallet, og de utnyttet det til observasjon av solformørkelser."¹

Til utstillingen *Archive has left the building*² samarbeidet Guttormsgaards arkiv med fotoelever fra Sørumsand videregående skole. 18. mars innredet de et mørkerom inne i kameraet. Ved hjelp av 35 lysfølsomme ark i A3-format avbildet de meieriets gårdsplass, opp ned, speilvendt og negativt. Tre-fire ark ble montert på veggen om gangen. Lukkeren – et papirark – ble så åpnet i sju minutter, før fotopapiret ble fremkalt og fiksert. Det store bildet er fullt av tid: Ikke bare er hvert ark eksponert i sju minutter; det tok en hel skoledag å få eksponert og fremkalt alle arkene. De halve bilene er vitnesbyrd om tiden som gikk mellom eksponeringene.

To dager senere var det solformørkelse, og sola dukket opp på veggen i kameraet. Ved å redusere lukkertiden til to tideler (raskere klarte de ikke å bevege hånden), lyktes det fotografene å fange inn et skarpt avtrykk av den sigdformede sola, som ble montert inn i det større bildet.

Guttorm Guttormsgaard er billedkunstner. Hans svært omfattende arkiv "dokumenterer impulser for å holde motet oppe", guttormsgaardsarkiv.no

Ellef Prestsæter er kritiker, kurator for utstillingsprosjektet *Gutenberg-galaksen ligger på Blaker* og tilknyttet forskningsprosjektet *The Archive in Motion* ved UIO

1
Store Norske Leksikon

2
Blaker gamle Meieri, april 2015

Foto:
Camilla Madsberg
Engebretsen, Anna Beata
Runo, Frida Gundersen Jevne,
Tim Werner Kristoffersen,
Anders Henriksen og Ellef
Prestsæter